

OPINIÓ

APLEC DE CASTELLÓ. Fuster parla a la plaça de bous el 25 d'abril de 1982.

Joan Fuster i les Normes del 32

Vicent Pitarch Almela

PRESIDENT DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS A CASTELLÓ

Som a punt d'assistir a la clausura del centenari de Joan Fuster, que ha coincidit amb d'altres commemoracions, com ara el seixantè aniversari de la seua mort i el norantè de les Normes de Castelló. Com veieu, la confluència d'aquestes efemèrides ens situa sobre la pista que el 1932, el de les Normes, l'escriptor insuperable de Sueca era una criatura de deu anys.

Curiosament, la relació concreta entre les Normes de Castelló i Fuster us costarà de trobar-la tractada en termes explícits, tant a l'abundant bibliografia publicada sobre l'obra fusteriana com en la diversitat d'aspectes i d'enfocaments amb què el centenari ha propiciat que revisitem Fuster i el seu formidable llegat civil i literari. I tanmateix aquesta connexió va ser profunda, constant i productiva, i ho havia de ser, de manera inevitable, en un autor per a qui la llengua del seu poble constitueix un factor central, no sols simbòlic, en la formació de la personalitat de cada individu i en la construcció de la identitat de la nació.

No hauríem de perdre de vista la condició de ciutat singular que Fuster atribuïa a Castelló, la qual considerava l'autèntica per excel·lència—precisament perquè es mantenia lleial a si mateixa, fidel a les pròpies arrels—entre totes les grans ciutats del país. Sens dubte, l'excel·lència castellanenca havia assolit un prestigi notable durant la II República espanyola, gràcies sobretot a l'obra de la Societat Castellonenca de Cultura, que exemplificava la publicació del seu Butlletí. De fet, al setma-

ARXIU FUNDACIÓ HUGUET

VALENCIÀ DE L'ANY. El 29 de febrer de 1992, la Fundació Huguet lliura el seu premi al rector de la UJI. Des de la esquerra, Joan Fuster, el alcalde Jose Luis Gimeno, el rector Francesc Michavila, Pitarch, Sanchis y Mulet.

nari *El Camí*, el valencianisme de la República hi elogiava, en termes entusiàstics, la «bella capital de les comarques septentrionals», que «ha evidenciat una maduritat política, una inquietud conscient, una preparació ciutadana molt superior a la de València capital».

A banda del prestigiós Butlletí —ara esdevingut venerable publicació centenària—, la Castellonenca contribuïa a la preeminència de Castelló respecte del país, amb el protagonisme que va assolir en el procés de les Normes, acordades ací l'any 1932. Com és sabut, les Normes de Castelló constituïen la superació decisiva del desgavell dominant en l'ús escrit del valencià i el punt de partida de la codificació lingüística, això és, de la modernització de la llengua, que acceptava definitivament i amb decisió el valencianisme compromès. Ben mi-

Fuster ressaltava la condició singular de Castelló, fidel a les pròpies arrels, front la resta de les ciutats del país

rat, les Normes de Castelló eren la resposta al repte llançat per Pompeu Fabra, de «cal fer tot el possible per guanyar a València la batalla de l'idioma». Les Normes, en efecte, guanyaven la batalla i bé que ho declararia Fuster, el 1963, a Perpinyà: «També al País Valencià ha guanyat Pompeu Fabra la seua batalla».

La declaració l'havia feta Joan Fuster—fixem-nos-hi bé— en el cinquantenari de les Normes de l'Institut d'Estudis Catalans. I ell mateix, en l'altre cinquantenari homòleg, el de les Normes de Castelló, tingut al mític aplec de la plaça de Bous, al vent de senyeres i consignes proclamaria: «Venim a Castelló, on el 1932 van acordar-se les Normes, per fer una afirmació enèrgica, ferma, convinguda, de la nostra fidelitat a la llengua que parlem i a la nostra voluntat de restaurar-la en la seua plena normalitat cívica a tots

els nivells. Venim a Castelló, el 1982, a ratificar el sentit unitari, d'irreductible catalanitat, que inspirà les Normes».

Deu anys més tard, la flamant Universitat Jaume I commemorava els seixanta anys de les Normes i el rector Michavila encarregava a Fuster la conferència inaugural de les jornades acadèmiques. Naturalment, Fuster acceptava la invitació no sols de grat sinó també amb entusiasme. Per desgràcia, no va poder ser-hi, perquè poques setmanes abans dels actes commemoratius, trobà la mort. De tota manera, en qualitat de traspasat va quedar formant part del patronat del 60è aniversari de les Normes de Castelló.

Per sempre més, Joan Fuster i les Normes romanen units, amb lligams profunds.